



ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

## СКОРОТЕЧА.

(Сонгіер)

ПЕШТА.

Четвртакъ

20. Апріліа 1844

Год. III.

## ПЛАЧЪ

или

Жалостный споменъ на смерть моего  
десетолѣтногъ сыновца Павла Петрови-  
ча Нѣгоша. Пажи Его Величества Импе-  
ратора Николая I-го.

(одь Г. Петрова Нѣгоша, Владыке  
Црногорского.)

О! проклета судбино тиранни людскій!  
Твой же покри облакъ изненада мрачни,  
Изъ нѣга се стреле ронма просуше  
Ранама ми душу лютима ранише  
Све што ме окружа одъ једномъ заплака  
Данъ ми се свѣтели данъ веселя пуни  
У ноћи плача туге одъ једномъ претвори  
Надежда се моя у циро обуче  
Слатка нѣна пишта, куканѣ в горко  
Свѣтовласо сунце одъ мене се скри  
Већъ за мене нѣма на овоме свѣту  
Радости, веселя, вѣчно ми се скрише.

Смерть ми мога Павла смерть несита узе  
Милога Ангела, младога Ангела  
Ка' румени цвѣтъ пролѣћа накиту  
Када сирзне слана у развитку свое —  
Ка' Майску младику съ цвѣтућемъ воћемъ  
Када туча трозна изнеђу младикахъ  
Сломи немилостно те на землю пане  
Са вѣничаномъ главомъ съ бледијемъ лицемъ.  
Подобно цвѣту подобно младики  
Сиртъ ми тебе Павле у цвѣту юладости  
Некоси немило својомъ страшномъ косомъ  
И подъ мрачну завѣсъ скри ми те вѣчно.

Ты изъ гнѣза твога на пространа поля  
Прелудъ ми излеће ка' тићъ луди када  
Изъ гнѣза орлова съ высоке линице  
Чрезъ ріеку крене стрмотечну лећеть  
На другу линицу па га крила слаба  
У полетъ издаю те невини пане  
У летећу воду и гробъ себе наће  
Међу страшне валове, подобанъ си нѣму.

Охъ кудъ утекосте два дана радости  
Ђе сте дани свети? ђе сте дани слатки?  
Вы ми утекосте кудъ бѣже зоре  
Кудъ бѣже пролѣћа кудъ бѣже надежде  
Данъ рођења Павловъ! данъ справљения на путъ  
На науку у градъ великога Цара —  
На науку у доњъ Цара ногућега —  
Васъ већъ нема ингђе, вы сте изчезнули  
Али сте ми слѣди ядовне отрови  
За споменъ жалостни страшне оставили  
Споминянѣ ваше докле сунца гледамъ  
Докъ у гробъ утечемъ свагда ђе ме мучитъ.

Ахъ мили Павле свакъ за тобојъ плаче  
Отачество цѣло, я одъ свакогъ више,  
Срце иени живомъ за тобојъ испуца  
Кадъ ми на умъ дође твой ликъ ка' Ангелскиј  
Кадъ ми на умъ дође твоя инлость слатка  
Невино ћетинско умиљанѣ ласка  
Свако те любије свакъ те разносаше.

Твой те отацъ плаче и жалостна майка  
Ка' јединца сына едину утѣху.  
Три су твоје сестре луде и нејаке



Ка' три кукавице у церно завите  
Илачу сестре лято брата једнога  
Тебе су имале, тебе изгубиле  
Остале су сестре безъ миле заклетве.

ћедъ и баба плаче, ты си ныховъ быо  
Ныхова утѣха и ныхова радость  
Када си се найпре на землю опр'о  
Ручицамъ си држъ за ныни колѣно  
Када си найпрѣдъ на ныхову радость  
Речъ изрека одъ ныхъ си в чуо

ћедъ ти стои тужанъ осамдесетъ лѣтни  
Сіедіехъ власахъ а погнуте главе  
Око нѣга кругомъ, а подобно иѣму  
Воеводе Србске гнѣздо соколова:  
Лято старацъ плаче изъ дубине срца  
Съ нымъ гомила цѣла и войводе плачу  
Црну жалостъ съ нымъ са сузама дѣле  
Свіема си быо ты надежда сایна;  
Гробъ ти є далеко вань ти доћь не могу  
Да ти га облію потоцима суза;  
Но ти надъ колѣвкомъ у кою си ныхъ изъ  
И коя ти віе далеко одъ гроба  
Све колико плаче до неба се чуе,  
Ка' бѣдна фаміля надъ коматма брода  
Буромъ сломљенога, у коне в нѣна  
Надежда пловила, што на краю мора  
Горко ядкуе проклињоћь пучину.

О! Како ме први поразјо погледъ  
Кадъ самъ изишао на горду планину  
И видio окомъ надмену пучину  
Чрезъ кою си Павле мени одлетio  
Сузнiemъ самъ окомъ трагъ брода искао  
Но на море трага већь онога нема  
Ка' што нема тебе већь надежде мое  
Ты си ми изчеза! како трагъ на море,  
Ты си ми изчеза! ка' звѣзда сایна  
Кадъ се ведримъ небомъ свѣтломъ дугомъ

проспе.

Слатко ли ми шааше једномъ Павле быти  
Устрѣљна стреломъ велике жалости  
Да ме санъ оћаше вѣчни обузети  
Да преболимъ рану кою си ми дао.

Много ли ме пута сновидѣнѣ дивно  
Са тобомъ варало, те самъ те грло  
А кадъ се пробуди скучо самъ плакао  
За минутъ радости уру самъ плакао  
И судба є наша, нашега живота  
Сновидѣнѣ једно плачно и лажљиво.

Аль є судба твоја болја него моя  
Ты се на свѣтъ яви и окомъ га виђе  
Ядовијемъ пињемъ изъ чаше смртнога  
Свѣтлу твою душу тровао нєси  
Већь си беспорочанъ како Ангелъ чисти  
У Лице ныхове одъ насъ одлетio  
Те си сада Ангелъ кодъ Престола Божјегъ  
Али саяна звѣзда у небесну кругу  
Но у душу мою храмъ си мрачни дига,  
У којъ ће се вѣчно ликъ твой сахранити  
Ка' предъ огледalomъ мрачнимъ и сломљенимъ  
Кадъ жалостно дуби цвѣтъ увехнути

## К Р В А В А О С В Е Т А.

### III.

(конацъ)

У Србији ди Рабацъ потокъ у рѣку Кољubarу утиче, живио је Богданъ Нешинѣнъ. Богданъ је био поштенъ човекъ и добаръ; само му се то за зло приписивало, што је кћеръ своју Даницу, коя је лепша била, негъ и једна девойка у околини оной, што је велимъ лешу Даницу натеривао поћи за некога младића Мргоду. Мргода је свомъ имену соотвѣтство, јеръ је био увекъ напроћенъ, и сировъ; а Даница је тако кротка била ко голубица бела, или ко ягић о Ђурђеву данку, — Даница се повиновала воли отца и обећала је дати руку Мргоди, ма да јој је срце пуни тело одъ туге; јеръ она је мрзила на Мргоду к'о на пакленогъ врага, мрзила је ко на горку смртъ; а Любивој је любила ко спасенї свој, любила га је јој животъ свой: аль воля је очина била да је на Мргоди руку да, и послушна ћи жељтовала је себје, да бы Оца волју испунити могла.

Предъ онай данъ, кадъ је одређено било да се са Мргodomъ венча Даница, после

бурнога дана ведро је было небо, месецъ је училино светлјо. — Даница је у својој соби на прозоръ наслонјена гледала бледый месецъ са очима пунымъ суза; Уздысай за уздысајомъ летіо је са малы ѹой уста, садъ отвори прозоръ, и промоли главу, као да чистогъ воздуха тражи. — Белу ъо млеко руку ѹой је садъ неко любовно претиснуо, Любивој је био то, кои кадъ ѹой је на устне медне єданъ полюбацъ притисно, погледи је. —

„Шта, — проговори онъ — ты си плакала мила моя? шта ти је Анђелу мой.? реци твоме Любивој.

„Драгій мой одговори крозъ плачъ Даница — последњиј ме путъ дана си видишъ, ёрь сутрашњиј данъ доживити нећу“

„Зашто душо моя?“ — продужи уплашено Любивој.

„Видишъ Любивој, а самъ већъ невеста; сутра ћу предъ олтаромъ постати Мргодина люба: аље я то не ћу, отићи ћу у гору, исподъ каменя ћу поватати отровне губе и себе отровати, да ме зора мртву нађе, ёрь волемъ любити и смртъ, него суровогъ Мргоду.“ —

„Остави смртъ другомъ — одговори Любивој — ты ћешъ живити, и моя быти. — Што је Любивој Даницы советово, было је то; да у бѣгству спасеніја траже: она је овомъ противна была, ёрь опомнијала се родитеља свогъ, кои, ма да је сурово съ нњомъ поступо, она га је опетъ любила и почитовала; аље найпосле бежанју се преволе; ёрь Любивој ѹой је предъ очи стављао ону беду и жалостъ, коя бы нѣга чекала, кадъ бы њу изгубио.

Двоје замобљени су у Цесарјо бежали Любивој је у обсади Вышеградской участвово; одъ свијој места, коя је видјо, најбоље му се допадало оно, кое смо у почетку описали: Ту дакле доведе любу свою у ону исту кућицу, у коју су Миланъ и Милка старију свою увела Майку. — Любивој је добио ќеръ Милку, коя је пре стару свою Майку Даницу увела са младимъ ловцемъ у кућицу; и после у обсади Будима кадъ је већъ

на зидови побѣдителный видјо барjakъ, за ново Отечество борећи се непрјателскимъ танетомъ згоћенъ славно је умро. — Даница одъ овогъ доба све свое задовољство је налазила у сузама и у негованју свое мале Милке, и заиста Милица је лепо израстла, и чerte образа наслѣдила је свое миле Майке.

Богданъ јоштъ оне године је умро, а Мргода са Патріархомъ Чарноевичомъ и самъ је у Цесарјо прешо. — Мргоду је видила Даница за каменомъ, и ово је био узрокъ што се тако яко уплашила; ёрь одјивъ „Не!“ мыслила је да је Мргода мрмљо.

#### IV.

Кадъ су Даницу Миланъ и Милка у собу увели страшно је узнемирена била, орканъ је беснјо у нѣнима груд'ма, неколико је дана болестна была, аље после опетъ се подигне. —

Лепъ је био данъ. — Милка је на ономъ истомъ месту седила, ди смо је првый путъ видили; некогъ је изгледала, ёрь при свакомъ шушњу устаяла је, и жељно садъ на једну садъ надругу гледала страну. У єдануть стасъ єданъ човеческиј предъ собомъ опази. Милка цикне, ёрь човекъ је овай тако гнусању био, да бы се и самъ пако одъ нѣга уплашити моро. Милка бежати начне; аље текъ што је неколико учинила корачаи, уваћена буде.

„Пусти ме да идемъ милой Майки — проговори дрктућа Милица, кадъ ѹой је стисно руке — шта ћешъ са мномъ?“

„Ништа голубице бела — одговори овай — ништа само да ти изтражимъ срдаћце“ При овима речма извуче ножъ єданъ иза пояса —

„Буди милостивъ, та я ти ништа сгрешила ни самъ; О Боже!

„Видишъ — пролас опетъ овай — Отацъ твой је мене са враты седмога неба у пако баџио у ономъ магновенју, кадъ самъ већъ у рай ступити тео; у очи венчана по бого је онъ съ Матеромъ твојомъ, мојомъ ћесућеномъ любомъ; онъ је љу грлјо, љу, коју је Богъ само за мене створио.“ —

**УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА** Милка је плакала, и јду се могле

и ове речи:

„Я самъ и невинна, буди милостивъ пра-  
ма мене“

„Да, да,“ — проговори опетъ Мргода —  
мыслимъ да сте мили Србкинѣ већъ упозна-  
ле у нечовеку томъ Мргоду — „Да, да, ты  
си крвъ ныюва, ты умрети морашъ; овай  
ножъ самъ намеріо био срцу момъ, кадъ  
самъ чуо, да ти је Отацъ матеръ твою одъ  
мене отео: аль за освету самъ га оставио:  
сугра треба да се ты съ Миланомъ венчашъ;  
у очи ванчания могъ самъ я поробљињ; у очи  
венчания морашъ и ты умрети. — Ха! та  
освети ћу се ма се не посветио!“ Садъ је  
высоко одигро ножъ, и срцу га је намеріо  
Милкиному.

„Стани несретниче!“ Чуо се у истомъ  
магновеню глашь Милана, кои је садъ јду-  
сто корачаи одъ ныи био,

Аль помоћь је нѣгова већъ поздна бы-  
ла; јрь је Милкино срце са оштрымъ згође-  
но ножемъ. Мргода подигне одъ крви пуш-  
ћи се ножъ и повише:

„Крвъ је нѣна, освета је испунѣна. Садъ  
бешти начне изъ све снаге, и кадъ је до не-  
ке стѣне доспо, о земљу је груно; јрь га је  
Миланове цеви згодило зрино.

Милка је погребена на ономъ месту, ди-  
је пала мртва. Гробъ нѣнь неко време по-  
сећавала је једна бледа смрти подобна же-  
на, а јоштъ и садъ га посѣћују изъ близу  
налазећегъ се села „Сентъ Лелекъ“ Сла-  
венске дѣве.

Мргода је служио рајани грабљиви пти-  
ца. А шта се съ Миланомъ догодило? пы-  
ташъ лепа читателько. —

Пытай войнике, кои су се кодъ Варади-  
на године 1716 борили,

Б. Ае.

## РОБСТВО и ТЕРГОВАНЬ СЪ РОБОВЫ.

(продуженіе.)

Коме ова обстоятельства изближе и болѣ  
позната ни су, јду бы повѣровао, колико

бы се Терговина са „людма“, съ човѣче-  
скимъ тѣлесама рећи до данашнѣхъ дана  
по свѣту већъ водила и распросрела. А и-  
мено јоштъ и данъ дана съ увози Бразиліја  
и островъ Куба Африканске Негре (Цр-  
нјаке). У склонићу острива Кубе граду Ха-  
вани сасвимъ явно одобрава, и самъ по-  
спѣшствује Гувернаторъ О' Доннелъ ову  
скаредну Терговине струку; премда му Ен-  
глескій Генерал-Конзуљ у Куби налазећи-  
се огъ свое стране у томе много против-  
стаје, и противъ ића ропта. Прошастие все-  
ни вооружале су се у граду Хавани дваде-  
сетъ лаћи, да иду у Африку по Негре, и  
О' Доннеллу злато је, коимъ га Роботерго-  
ватели обѣспијају, да онъ ово крозъ пер-  
сте гледи, хладу путаји дражје, него сва чо-  
вѣчност и чловѣколюбје, кое се тамо за ни-  
шта почитује. То су само Негри! говори се, и  
держи, да је съ њима све дозволљено. Ово нес-  
тественно и нечовечно отношеније изравно  
да се већъ съ тиме возмездава, што бѣли  
люди у земљама, у коима се съ робови тер-  
гую, никадъ ни су у спокойномъ миру; че-  
сто се противъ ныи и явно и изъ засјда (бус-  
аја) диже, и на ныи са убиствомъ насрће.  
И то не, неправо. На острому Куби у по-  
слѣдни шестъ мѣсеціј прошастие године два-  
путъ су се Негри (цирнаци) противъ Бѣла-  
ца дижали. Многи се отъ овихъ у крви Прња-  
ка подавише; мѣсеца Ноемврија ныи до деве-  
десетъ изубијани су на мртвју име, и много  
више сапети су у ланце. А тко је могао из-  
броти ударце бичева, съ коима су ји ту-  
кли и шибали? Многи Баштовани и други  
Европейцы найпослѣ се сложе, да проше-  
није О' Доннеллу поднесу, да бы онъ запо-  
вѣсть издао, да се Африканскомъ са робови  
Терговану путь препречи. Али овай знаде-  
ово ныюво намѣреніе осуетиги, пакъ забра-  
ни, да се ни еданъ на то прошеније подпи-  
сати не усуди.

У сојуженнымъ Державама обычно тра-  
же съ тиме Негре нешкодљиве учиниги,  
што ји у стану художественне задумчиво-  
сти и глупости держе. Тежко онаме: коме  
на паметъ доће, да се Негри у читаню и

писаню обучаваю! То с юшти паймани за  
њега капитига, ако бы се догодило, да га о-  
ни, кои съ робови тергую, и кои ји держе,  
само презру и сасвимъ отлюде; и онъ мора  
за пайвећу свою срећу држати, ако га, као  
пайвећегъ злочинца, таки на первомъ дер-  
вету необфсе. А юшти горе оноче, кои се  
смилуе на црника, и помогне му, да како-  
год изъ робства утече! Тако пре иѣколо-  
ко мѣсецій додги се, да єданъ младъ чо-  
векъ смилує се на једну младу робкиню, пакъ  
јој на руку даде, да сирота утече. Ово се не-  
како дозна, и шта с слѣдовало? Слѣдова-  
ло је то, да су тогъ младогъ човека отма-  
ухватили и предъ Судъ отвели, кои га безъ  
свакогъ испытка на смртъ осуди. Слово, ко-  
ими в Судіја О' Нилль у Нев-Орлеану мла-  
догъ овогъ несретногъ човека предусрбо, се-  
сте свирѣно; и свакомъ, кои га чита, мора  
да се кожа ѕжи. О' Нилль је пайвише цій-  
фро ово свое Слово са притчама изъ Біблі-  
е, сваконко доказиваюћи, да је младији чо-  
векъ зато, што је робкини спомогао утећи,  
єданъ ироклетији и пайвећи грѣшикъ, и  
страшнији злочинацъ; ћебо је тимъ онъ ве-  
лику, превелику штету имању свои сопра-  
ждана нанео, пакъ да мора погинути. Нарав-  
но и самъ дїаволъ позывасе на свете ства-  
ри, ако види да свою робу добро прода-  
ти може. Али какво мора то дружеско ста-  
није быти, гдѣ соучастіја и соболѣзваніја о  
єданъ терпнећемъ црнјаку, такоћеръ човеку,  
смертну пресуду са собомъ доносе! Таковой  
нестественности, и таковомъ безчовечију  
мора страшно или пре или после, и то по  
заслуги, да се отмасти.

Енглези се яко труде, да Тергованю са  
людма єданпуть путь препрече; али сва ны-  
ова досада учинѣна напрезана у томъ при-  
зрѣнїю само су се гдѣгдѣ са успѣхомъ увѣн-  
чала. Она се юшти помало и по ныновимъ  
лађама води. И то се догађа у Арапскомъ  
приморју, куда лађе са Калкутте, иљ съ  
други Індіјски пристаништа робове изъ А-  
биссиније доносе. Наравно да ови човекотер-  
говатељи ни су Еуропейци, али су ишакъ  
Британски подайници. Ако се они како годъ

ухвате, то се сигурно капитигују; али буду-  
ћи да имъ та терговина превеликији добы-  
такъ доноси; то они у пркосъ свимъ прете-  
ћимъ опасностима, и то често поспѣшио,  
са людма тергую Йима може быти, да је  
се моћи у скредномъ томъ ныновомъ послу  
путъ и пресећи; али шта ће се радити и  
започети са Мехмедъ Алијемъ, кои пайвеће  
у цѣломъ свѣту терговине са робови води?

Главни вашарн за иностранно съ робо-  
ви тергованїју сују на Сѣверо-Африканскимъ  
приморја снаже Сенегала и Гамбіје, на Гві-  
нейскомъ приморју до Анголе и Бенгеле, и  
на восточномъ приморју Мозамбіки, кое и р-  
тугіјизма принадлежи. Наравно да се тамо  
по води непрестанно Енглези вразу и по гдѣ-  
кој лађу са робовима отму; али докле ониди  
западне Індіје и Бразиле дођу, дотле више  
отъ половине робова помру.

(коначъ сађе.)

## РОССІЙСКО-ПОЛЬСКО КЊИЖЕСТВО

Деница. — ютрзенка.

(уређена отъ Петра Добровскогъ,

у Варшави 1843.)

Већъ прошасто годишнији Издание овогъ  
изрядно уређивајућегсе повременогъ Листа  
аналосе потрудити, да себи у пркосъ иѣко-  
лицымъ завидљивымъ изјасненіјама, која се  
отчасти старымъ на срећу не безсмртнимъ  
предразсужденијама, а отчасти духу само је-  
дне извѣстие партаса держаћемсе, приписа-  
ти морају, кодъ права и обширни Поз-  
наватељ Славенски состояніја и Славенске  
Књижевности пуночестиму признателност  
и топло соучастіје задобије, и права је рад-  
ость, када се може рећи, да се и у ово-  
годишњимъ досадъ за свѣтъ и јашавшимъ  
иѣговимъ числама великији и брѣкіји напре-  
довани коракъ видите даје.

Цѣљь, коју је Варшавска Деница избра-  
ла, је прегледъ цѣлогъ Славенства, осо-  
бито иѣговогъ душевногъ живота, иѣгове у-  
служности и дѣятелности, иѣговогъ состо-  
јања и потребностіји и вообщте и поединце.



Духъ, коимъ се ово предпріятіе прати, до стоянъ є великогъ задатка, и смѣсе рећи, да се за тако кратко време скоро све оно учинило, што бы се основателнимъ и распространѣніемъ знанѣмъ, човечномъ спрамъ свю безъ разлике и самолюбія провеяло-юмъ чувственностию, напослѣдокъ содѣйствіемъ многочисленны, славно-извѣстны и сигурны книжевны сила докучити могло. Управо зато, што верлый Учредникъ ни Россіанини Поляка, укратко, никаково племе на трошакъ другихъ не предпоставля нити му ласка; него што єднакомъ пазливостію, брижливостію и безпристрастіемъ за све свію жельне тежиѣ настоява, найвише се противника противъ нѣга побудило; али се таки и доказало, да є онъ праву точку свогъ тежея ясно припознао и постоянно утвердіо.

Денница излази и Россійски и Польски тако да обадва слога (текста) єданъ спрамъ другогъ стое; пакъ да бы се препечатыванѣ избѣгло, то они членови, кои се изъ други Россійски книга преводе, изылазе само Россійски, а преводи съ Польскогъ єзыка само Россійски. Подлинн пакъ членови, и преводи изъ другихъ Славенскихъ книжевностій изылазе заедно у єдно и исто време на обадва єзыка, съ тымъ само изятіемъ, да се Крітіке Польски Дѣла само Россійски, а крітіке Россійски Дѣла само Польски печатаю. На овай начинъ хотѣло в Учредничество, да ове свое повремене Листове рту, колко могуће буде ширемъ Славенски читателя приступне учини: будући да окромъ Россійскогъ купно и Польскогъ Публікума и кодъ други Славена велика часть Книжевника има, кои су у станю или єданъ или другій отъ ова два єзыка читати и разумѣти їй. Добровскій є и то узео у призрѣніе, да на овай начинъ обадвон у Славенской Книжевности садъ скоро већь изключително употребляема писмена, као Латинска и Россійска (Славенска), у употребленіе доћу.

За годину 1843 споляшній видъ Деннице промѣнутъ є, т. є. она више не излази у поєдинымъ Листовима, него у мѣсечнымъ Сvezкама; купно и содержай нѣнь є яко и сходно цѣли распространѣнъ. Изъ

сокровища Славенскогъ Књижества, кое се истинито може казати, да є већь богато умножено, вручава намъ садъ Денница: Стіхотворенія, приповѣдкѣ, разна книжевна и друга поучителна сочиненія; продужаваюћи Аннологію найлюбопытльиві Славенски Народны Пѣсама, кое намъ са приодатымъ имъ примѣчаніяма много яснѣ знанѣ о ньюовымъ собственостима и разнымъ отношеніјама предъ очи представляю, него што обычно са самимъ ньюовымъ скупленіјама имамо и добыямо; далѣ једно критическо Књигописаніе (бібліографію) достопамятны Славенски книжевны Дѣла, као и оны на туђемъ єзыку списаны Дѣла, коя понайвише о Славенскимъ стварма и обстоятельствама дѣйствую, сбогъ чега заиста заслужує Учредничество, да се нѣгова велика приљажность и радљивость, нѣгово основано и обширно разсужденіе похвали и похвало: найпослѣ поредъ смѣсица и други полезни мањи назначенія вручава намъ и єданъ добро воћеный Журналъ. — Предпоменута Стіхотворенія и приповѣдкѣ тако су вѣшто и знаћене, да управо за изясняваюће примѣре оногъ Уравненія служити могу, кое правиль белетристике у наибольимъ сваке Славенске Книжевности Дѣлама на себи носи. Вообщте дакле овай тако поспѣшанъ и привлекателанъ изборъ Членова єсть једно живо доказателство вкуса, познаніа стварї и ревности Учредничства.

Онима, кои се юшти никако немогу отъ оне — данањъ већь изсмѣятелне — болѣтице да опросте, говорећи, да у свимъ Славенскимъ изылазењимъ Списаніјама и тежијама єданъ видъ помраченогъ основа или варварства налазисе; — онима велимъ, коима юшти никако неможе да засвѣти, да неуморимо душевно напредованѣ једногъ великогъ ко изображенію и облагородио позвањогъ Народа, єсть једно обрадователно и спасоносно дѣйствіе у Свеобщтой човѣчества Повѣстници. — Заиста неможе се другаче и болѣ, развѣ са повседневнимъ и многочисленнимъ доказателствама растећегъ изасненія и изображенія међу Славенима отговорити, чиме се свакїј путь тако рећи, ћ говорити,

дана нова книжевна свѣтлость паявлюе, отъ  
кое прѣмда таки овай или онай рукама свое  
очи заклоня, зато, што бы радо доказао да  
е нема, то му ипакъ отъ нѣ нѣшто мало и  
нехотице крозъ прсте у очи удари и забли-  
стасе. Дакле, свагда свѣжа и нова свѣ-  
тлость прискорблѣна є! Свѣтлость, и увекъ  
свѣтлость.

(Ost und West.)

### ВѢСТИ.

Пешта. Тко є овамо био, тай лагко може, соб-  
ственнымъ очима видећи, како непрестанно свѣтль пре-  
ко ѡуприја на Дунаву у Будимъ и Пешту врви, потверди-  
ти, да є овдѣ ѡуприја врло нуждна и полезна; али пре-  
ко ѡуприја 18-гъ Априља у саатъ послѣ полдне прекину се  
ово лагко преко ѡуприја Пештанско-Будимски житеља хо-  
денѣ и састанаи, и садѣ за нѣко време мора се преко  
Дунава на чамци као зими прелазити. Томъ є узрокъ с-  
данъ сплавъ дебели четвероношни растовы балвана,  
кои су сплавъ одозго Дунавомъ за новоградећусе на-  
ланци ѡуприју овамо допловили, и кон по несрѣћи некако  
на садашњој великој и берзой води тако упусте, да  
удари на ѡупријо на лађама, отъ кое до 8. лађиј отки-  
нувшись таки пођу на двое растављени заедно са сплав-  
омъ низъ Дунавъ, у комъ путу ударе на сданъ съ Пе-  
штанске стране у крају налазећисе паробродъ, пакъ и нѣга до некле са собомъ повуку. Послѣ удариле бы бы-  
ле и на едно 7—8 воденица, да воденичари ни су, ову  
опасност видѣћи, таки воденице низъ Дунавъ пусти-  
ли. На то є ударила и киша съ малымъ вѣтромъ,  
кој намъ є одвећъ потребна ћила.

Пожунъ. У недељу 15. Априља п. р. имао є  
Г. Емеријх Роотъ честь Нјовомъ ц. кр. Высочеству  
Свѣтлѣйшемъ Ерцхерцогу и Палатину Краљевства Ун-  
гарскогъ, нову за Рачунѣнѣ Машіїну, коју є нѣ-  
говъ братъ др. Роотъ не давно у Паризу изобрѣо, пред-  
ставити, на кое се сданъ Екземпляръ Н. ц. кр. Вы-  
сочество съ найвећимъ благоволенемъ предчислило. О-  
ва машіїна, која по произволеню сва числа до једногъ  
миллиона собира (аддира) и отузима (субтрахи-  
ра) есть едно отъ найумственніи изобрѣтенія. На зах-  
тѣванї Нјовомъ ц. кр. Высочества донео є Г. Роотъ  
исту машіїну и показао ю Нјовомъ ц. кр. Высочеству  
Свѣтлѣйшой Госпожи супруги у присутствију Принца и  
Принцесса, съ којомъ су потомъ и они сами покушава-  
ли рачунити, и тако са осбитымъ допадањемъ о точной и  
сте машіїне истиности и берзости рачунѣња освѣдо-  
чилисе.

### СРЕДСТВО ПРОТИВЪ ПРОМРЗЛЕ ЧАСТИ ТѣЛА.

Треба узети сасвимъ зрео краставацъ, изъ вѣга  
само семе извадити, пакъ онда га метути на сунце да

се добро осуши, и тако осушена на добро мѣсто о-  
ставити, гдј се неће изгубити. Када буде за потре-  
бу, то треба га онако осушена метути у врућу воду,  
да одмекне, пакъ онда коромъ заедно са беломъ из-  
подъ вѣла налазећомсе матеромъ промрзло место обла-  
гати. Тако за неколико минута найвећији болъ одумину-  
ти буде, и после краткогъ времена проћиће и отокъ и  
црвеност запалѣна и болъ: но колико се годь пу-  
тиј кора на отеченомъ и црвенозапалѣномъ мѣсту о-  
суши, треба ју свагда снимити и другомъ фрішкомъ  
одмекнутомъ облагати.

### НЕЧУВЕННЫЙ ДОГАЂАЈ.

Была су рођена два брата, кон, кадъ су отра-  
сти, кудъ су годь ишли и где су годь дошли, увекъ  
су єданъ за другогъ распытывали, да бы се могли на-  
ћи: но никако ни су се могли, нити видити, нити є-  
данъ за другогъ што, то, разумѣти. Найпослѣ изнена-  
да и случайнѣ нађусе при обсади града Бреммала го-  
дине 1599., где су обадва, али сваки у другой Реги-  
менти, као воиници служили. Старији братъ, „Хер-  
нандо Діацъ“, име илаћегъ свогъ брата, кадъ га є-  
данъ воиникъ викну, „Енцисс“, чувши, таки му при-  
ступи, па га о разнымъ дѣлма и обстоятельствама нѣ-  
гове породице запытывати почне. Овай будући, да му  
на свако нѣгово пытанї сходно отговараше, то садѣ  
ништа друго ніе могло слѣдовати, него потвердити,  
да су њи двоица рођена браћа, кон се тако дуго тра-  
же. Они садѣ радостю преиспунѣни таки єданъ дру-  
гомъ полети око врата, и яко се загерле: но ахъ  
какво нещастіе! у исто магновеніе ока пукне топъ, и  
таке изъ вѣга излетивше овима найлюбезнѣ, найвос-  
хитителнѣ, найслађе и найрадостнѣ загерлившимас-  
єдноутробнымъ браћама главе са собомъ отнесе; а тѣ-  
леса имъ онако тѣсно загерлѣна мртва на земљу стро-  
поштаюсе.

### ИЗЯЩНЫЙ АӨЛЕТА.

Францъ Нотожно, дванаестогодишњији сынъ  
једногъ Дрводелъ у Тулону, когъ подрекло са острива  
Сардиније произылази, есть спрашъ свои година једно  
чудновато аэлетическо дѣте. Онъ ніе башъ тако вели-  
киј, аљ є темељањъ, и притяжава у погдѣкоемъ об-  
зору такову окретну снажност, да многе у удивленіе  
доводи, и често поводъ найпривлекателніи позориша  
дае. Нѣговъ отацъ, кој є съ њимъ, као херкулскимъ  
Изящникомъ, већи више путаји лепы новаца добио,  
наумиј є съ њиме художно путованї предузети. Само  
съ једномъ чворновкомъ оружанъ позива онъ свакогъ  
мачеборногъ Учителя, и свакогъ војника, да му съ  
мачемъ или са сабљомъ на удвой изыде; и до данасја  
и онъ свакиј удвой, и сваку обкла ду добио, безъ д-

и лотъ крви изгубio. На иетый начинъ упуштасе онъ у борбу съ найвећимъ и съ найдивљимъ противъ себе раздраженемъ исима, и досадъ въ свако надвладао, неке крѣпкимъ ударецъ убиши или онесвестивши, неке опетъ убиши у бѣство чврновкомъ, кое се најчешће случава Чинъ ли пакъ удвой противу боди-ла (Stichwaffe); то се онъ само са металнимъ прши-комъ послужи Онъ зна такођеръ и тежакъ ножъ на 15 до 20 корака съ таковомъ снагомъ и съ тако вомъ сигурностю бацити, да скоро свада у нишанъ отъ једногъ талира велики згоди, и даску отъ пољ цолла дебелу проби. Не давно догодисе, да једномъ изъ Тулона Терговцу утече дивни једанъ маймунъ, кои е прилично великъ био. И кадъ истогъ маймuna слу-

житељи Терговца ни су могли ухватити, то овај по-шлѣ по младогъ Нотожна, кои дошаши отма почие маймуна хватати, и тако віјоћи га преко више башта најпослѣ дотера га у такову тѣсноћу, да маймунъ при-нужденъ буде у морѣ скочити; но млади ловацъ садъ се покаже и као изрядни пливачъ; берже за майму-номъ скочи и онъ у воду, набаџи маймуну уже на вратъ и тако изнуће га изъ воде и отнесе његовомъ газди, отъ кога добро буде награждено.

### Станъ Дунава у Пешти.

27. Априла п. р. 13'. 0". 0".

29. Априла 12'. 11". 6.".

30. Априла 12' 11" 6."

### Русійске парне купѣли (Dampfbäder) у Сегедину.

Заиста излишно бы было, да сва она срећна дѣйства и податке (Resultate), кое су овданиѣ парне купѣли одъ почетка свогъ до дана съ учниле, съ похваломъ превозносимъ. И наводимъ само одвећь знаменито оно число купателя, кои су одъ почетка мѣсцеца Ноемврија 1843 године до 8,000 нарастли, и кои су збогъ незгодногъ зимњегъ пута понайвише одъ самы Сегедински житељи уподребљени были, међу коима су се такови случаеви налазили, кои су костобольни, ревматички, катархални, сифилитически были, тако исто чирови, ране, красте, по тѣлу избавирана и осипана, далѣ шулѣви, пакъ и саме згрчене части тѣла, кое су збогъ свое упорно-сти и лѣкарово и белестниково стерпѣње изцернивали, у парнымъ овымъ купѣлима совершуно помоћь налазиле су. — Ово дакле къ сердцу примаю-ћи деражимъ я, да ћу страдаюћемъ човечеству не малу услугу учинити, кадъ га на ово одвећь благодѣтельно заведеніе, кое подъ управомъ једногъ лѣкара стои, а и у изнутрашњемъ свомъ намѣштаю свима потребама подпuno од-говара, садъ нарочито внимателногъ учинимъ, будући да съ наступаюћимъ већь больимъ годишњимъ временомъ збогъ одвећь рѣавы путова прекинуто бывше сообщеніе и сообраћеніе людско, опетъ є повраћено и ٹакшано, а съ тимъ се и свакомъ болестнику прилика дала, и згода појвила, како ће се онъ лако, съ малимъ трошкомъ, и за кратко време особито одъ горе споменуты зама и болестїј тако, као да є одъ майке рођенъ, ослободити мо-ћи. У Сегедину 8 Априла 1844. Др. X... .

Скоротечка излази у седмицы 2 пута, Четверскомъ и Недельномъ; цена му є како за овданиѣ тако иза стра-се Предчисленике за пољ године 4 фор. у сребру. Предчисленике може на свакој ц. кр. Пошти, и у Пешти кодъ Издавателя, у Бедемской улицы (Bastei Gasse №. 349.)

Издаватель Димитрий Јовановићъ.

УНЕШТИ словиша Байковићъ.